

JINÉ FORMY UŽÍVÁNÍ TABÁKU – BEZDÝMÝ TABÁK

Bezdýmý tabák (Smokeless Tobacco) se užívá pro označení tabákových výrobků, které se nekouří, ale šňupají nebo žvýkají. Ke stoupající oblibě dochází zejména v zemích, kde se důsledně prosazuje ochrana nekuřáků před pasivním kouřením, protože tento způsob užití tabáku není spojen s kontaminací ovzduší škodlivinami z hoření tabákových výrobků. V našich podmínkách se žvýkací tabák používá na některých pracovištích, kde hrozí nebezpečí výbuchu při manipulaci s otevřeným ohněm (např. hlubinné doly OKD).

Užívání bezdýmého tabáku nepřináší zvýšení rizika onemocnění plic, ale ostatní poškození vyplývající ze vstřebávání nikotinu a dalších chemických toxických a karcinogenních látek je podobné jako u kouření; také odpadá vliv oxidu uhelnatého. Zdravotní následky jsou nejvíce patrné v dutině ústní a nosní (záněty sliznic, leukoplakie, těžká poškození parodontu, zvýšená kazivost zubů, odhalení krčků). Nádorové bujení postihuje rty, bukalní sliznice, jazyk a slinné žlázy, dutinu nosní a paranasální dutiny, nosohltan. Vzhledem k bohaté síti krevních a lymfatických cév se často vyskytují metastázy.

Podle dosavadních poznatků bezdýmý tabák nezvyšuje riziko rakoviny ledvin a močového měchýře, naopak pozitivní asociace expozice byly nalezeny u rakoviny pankreatu.

Literatura:

Boffeta P, Aagnes B, Weiderpass E, Andersen A: Smokeless tobacco use and risk of cancer of the pancreas and other organs. *Int J Cancer*, 2005

Erenmemisoglu A. et al: Carcinoma of buccal mucosa in smokeless tobacco users. *Cytopathology* 1995; 6: 403-408

Kaugars GE, Riley WT et al: The prevalence of oral lesions in smokeless tobacco users and an evaluation of risk factors. *Cancer* 1992; 70: 2579-2585